

ความหมายและบทบาทของหนังสือพิมพ์รายวัน

ความหมายของหนังสือพิมพ์รายวัน

หนังสือพิมพ์ (Newspaper) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมายด้วยกัน ดังที่
การ์เตอร์ วี. กูด (Carter V. Good) กล่าวว่า หนังสือพิมพ์ คือสิ่งพิมพ์
ที่ออกตามวาระมีกำหนดคลิกคือไปเป็นลำดับ มีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่ จำนวนหลาย
แผ่นพับได้ จุดมุ่งหมายเพื่อเสนอข่าวสาร และสิ่งที่น่าสนใจทั่วไปตามปกติกำหนดออกเป็น
รายวัน หรือ รายสัปดาห์ แต่ถ้าเพื่อการศึกษาก็อาจจะออกเป็นรายปักษ์หรือรายเดือนก็ได้¹

ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484 มาตรา 4 ได้ให้คำจำกัดความ
ของหนังสือพิมพ์ไว้ว่า "หนังสือพิมพ์" หมายถึงสิ่งพิมพ์ซึ่งมีจำหน่ายเสียกัน และออกหรือ
เจกนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกัน
หรือไม่ก็ตาม²

ส่วนหนังสือพิมพ์รายวัน (Daily Newspaper) จูเลียน อาดัมส์ (Julian
Adams) กล่าวว่า หนังสือพิมพ์รายวัน คือหนังสือพิมพ์ที่ออกจำหน่ายสม่ำเสมอเป็น
ประจำทุกวัน มักจะพิมพ์ในเมืองหลวง หรือเมืองใหญ่ ๆ ลงข่าวทุกชนิด เช่นข่าวใน
ประเทศ ข่าวธุรกิจการค้า ข่าวกีฬา ข่าวสังคม และข่าวบันเทิง เป็นต้น ข่าวที่นำมา

¹ Carter V. Good, Dictionary of Education (Chicago : McGraw-Hill, 1973), p.385.

² เสถียร วิชัยลักษณ์ (ผู้รวบรวม), พระราชบัญญัติการพิมพ์พุทธศักราช 2484
พร้อมด้วยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน
พระราชบัญญัติ (กรุงเทพฯ : นิตีเวช, 2518), หน้า 2.

ลงเป็นข่าวสด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้น หรืออย่างช้าไม่เกิน 2 - 3 วัน³

รัฐจวน อินทรกำแหง ได้ให้ความหมายของหนังสือพิมพ์รายวัน ไว้ว่าหนังสือพิมพ์รายวัน คือ หนังสือพิมพ์ที่พิมพ์กำหนดออกเป็นรายวัน ติดต่อกันโดยสม่ำเสมอ เสนอข่าวสด และบทความที่เกี่ยวข้องกับข่าว ข่าวภายใน ภายนอกประเทศ ข่าวการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ ซึ่งจะชวนให้ผู้อ่านเป็นผู้ทันต่อความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ในสังคมและในโลกอยู่เสมอ⁴

จากความเห็นและทัศนะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว สรุปความหมายของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวันได้ว่า เป็นสิ่งพิมพ์ ประเภทรายงานข่าวและความคิดเห็นที่ไม่มีปก มีกำหนดออกเป็นประจำทุกวัน มีเนื้อหาที่ได้ข่าวสารสำคัญที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ด้วยการเสนอข่าวหลาย ๆ ด้าน ทั้งข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และถกวิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจนบทความและความคิดเห็นต่อข่าวต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ ความคิดและความบันเทิงแก่ผู้อ่าน โดยไม่จำเพาะว่าเป็นกลุ่มใด

ลักษณะของหนังสือพิมพ์รายวัน

รูปแบบของหนังสือพิมพ์รายวันส่วนมาก มักจะเป็นมาตรฐานเดียวกัน คือใช้กระดาษชนิดไม่คืนกหลายแผ่น เรียงซ้อนกันโดยไม่เย็บติดกัน การที่ใช้กระดาษชนิดไม่คืนกนั้นก็เพราะมุ่งให้ผู้อ่านเพียงครั้งเดียวก็ทิ้งไป จึงไม่จำเป็นต้องใช้กระดาษชนิดที่ใช่เพื่อความคงทนต่อการใช้ประโยชน์ซ้ำซากแต่อย่างใด ขนาดของกระดาษที่ใช้อยู่มี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ Julian Adams, Press Time (2d ed., New York : Prentice Hall, 1969), p. 29.

⁴รัฐจวน อินทรกำแหง, การเลือกหนังสือพิมพ์และวารสาร (พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2515), หน้า 32.

2 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ใช้กระดาษกว้าง 15 นิ้ว ยาว 28 นิ้ว ขนาดเล็กใช้กระดาษกว้าง $11\frac{1}{2}$ นิ้ว ยาว 15 นิ้ว⁵ หนังสือพิมพ์รายวันโดยทั่วไปมักจะมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง แมวว่าการจัดหน้า จัดคอลัมน์ จะคล้ายคลึงกันอยู่บ้าง แต่ขอเขียนและสาระของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะแตกต่างกันตามเข็มหรือนโยบาย และอุดมการณ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

สำหรับลักษณะของหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย ส่วนใหญ่มีขนาดใหญ่ ยกเว้นหนังสือพิมพ์ Bangkok World เพียงฉบับเดียวที่มีขนาดเล็ก และเมื่อเทียบขนาดในระหว่างหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ด้วยกันแล้ว ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์รายวันที่ออกจำหน่ายในกรุงเทพมหานคร มีขนาดแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีขนาดใหญ่กว่าฉบับอื่น ๆ ความแตกต่างกับประการหนึ่งที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมองเห็นได้ชัด คือ สีของหนังสือพิมพ์ ซึ่งแต่ละฉบับมีสีเฉพาะตัวเป็นเอกลักษณ์ และชื่อหนังสือพิมพ์เป็นตัวอักษรขนาดใหญ่อ่านได้ชัดเจนและมักจะอยู่ค่อนข้างบนด้านซ้าย หรือตรงกลางหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ ตัวอักษรใหญ่ที่เป็นเอกลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ส่วนเครื่องหมายหรือคำขวัญของหนังสือพิมพ์ อยู่ในบริเวณเดียวกับชื่อดังกล่าว

หน้าแรกของหนังสือพิมพ์ยังบอก วันที่ ฉบับที่ และวันเดือนปี ของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น และหากวันหนึ่ง ๆ หนังสือพิมพ์ที่พิมพ์หลายครั้งก็จะบอกฉบับแรก ฉบับหลังไว้ด้วย สิ่งหนึ่งที่หนังสือพิมพ์จะขาดไม่ได้ คือ ชื่อสถานที่พิมพ์ ชื่อบรรณาธิการ และคณะบรรณาธิการ ซึ่งส่วนมากจะบอกไว้ค่อนข้างสุดของหน้าแรก หรือหน้าสุดท้ายของหนังสือพิมพ์ แต่มีบางฉบับที่บอกไว้ในหน้าอื่น ๆ อีก

หนังสือพิมพ์รายวันโดยทั่วไปมีจำนวนหน้าตั้งแต่ 12 ถึง 20 หน้า ในแต่ละหน้าจะบรรจุเนื้อหาต่าง ๆ อย่างเป็นสัดส่วน โดยอาจจะระบุประเภทของเนื้อหาในแต่ละ

⁵ Robert Trager, Print Media (New York : Harcourt Bruce Javanovice, 1974), p. 32.

หน้า แต่ละคอลัมน์อย่างชัดเจน การกำหนดเนื้อหาในหน้าต่าง ๆ ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน แต่จะอาศัยหลักจิตวิทยาความสนใจของคนเข้ามาใช้บ้าง เช่น การเสนอเรื่องที่เราเห็นว่า เป็นสิ่งที่คนสนใจไว้ในหน้าต้น ๆ และเรื่องอื่น ๆ ตามลำดับ หรือเหตุผลอื่นๆ ตามค่านโยบายของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ส่วนหน้าสุดท้ายมักจะเป็นหน้าไว้ขอความที่ออกมาจากหน้าอื่น ๆ

องค์ประกอบของหนังสือพิมพ์รายวัน

ได้มีผู้พยายามแบ่งเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไว้หลายทัศนะด้วยกัน กล่าวคือ อาคัมภ์ ได้แบ่งเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไว้ 3 ประการ ดังนี้

- 1 ประเภทข่าว จำแนกตามแหล่งที่มาของข่าวได้แก่ข่าวที่รับจากเครื่องโทรพิมพ์ ข่าวภายในประเทศ หรือท้องถิ่น ข่าวพิเศษประจำหน้าในฉบับ
 - 1.1 ข่าวที่รับมาจากเครื่องโทรพิมพ์ ได้แก่ ข่าวต่างประเทศ ซึ่งมีเนื้อหาสำคัญ ๆ เกี่ยวกับสงคราม ความสูญเสีย และภัยพิบัติ เป็นต้น
 - 1.2 ข่าวภายในประเทศ หรือท้องถิ่น ได้แก่ข่าวที่เกิดขึ้นในท้องที่ที่หนังสือพิมพ์นั้นออกจำหน่าย หรือข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศนั้น ๆ
 - 1.3 ข่าวพิเศษประจำหน้าในฉบับ จำแนกเป็นข่าวสังคม ข่าวสตรี ข่าวธุรกิจ ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา และเบ็ดเตล็ด เช่น สถิติต่าง ๆ ซึ่งหนังสือพิมพ์มักจะให้เนื้อที่สำหรับข่าวเบ็ดเตล็ดประเภทนี้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น
 - 1.4 ข่าวสังคมและสตรี จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ การแต่งงาน งานเลี้ยง สโมสร แฟชั่นโชว์ โฆษณาการ มักจะพิมพ์แยกในหน้าต่างหากไม่ปะปนกับคอลัมน์อื่น ๆ หรือคอลัมน์ข่าวในประเทศ
 - 1.5 ข่าวธุรกิจ เป็นข่าวทางเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม ตลาดหุ้น กระแสการเงิน ภาษี ราคาแร่ และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ
 - 1.6 ข่าวบันเทิง ได้แก่ข่าวเกี่ยวกับการบันเทิง และบุคคลในวงการบันเทิง ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ รายการแสดงศิลปะ ละคร หนังสือและการท่องเที่ยว

1.7 ชาวกีฬา ได้แก่วีรกรรมและความเคลื่อนไหวของกีฬา และบุคคล
ในวงการกีฬา

2 ประเภทที่มีสีขาว ได้แก่บทบรรณาธิการ คอลัมน์ต่าง ๆ และเบ็ดเตล็ด

2.1 บทบรรณาธิการ เป็นบทแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์โดย
เฉพาะเป็นหัวใจของหนังสือพิมพ์ที่จะแสดงออกซึ่งนโยบาย หรือแนวคิดในทางการเมือง
เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านทราบถึง เข้มหรือนโยบายของหนังสือ
พิมพ์ได้

2.2 คอลัมน์ ส่วนใหญ่ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ จะมีผู้เขียนประจำ
ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และจะปรากฏในหน้าเดิมทุกวันที่หนังสือพิมพ์ออกจำหน่าย เนื้อหา
จะเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนคอลัมน์ต่อเรื่องประเภทต่าง ๆ เป็นกรณี ๆ ไป เช่น
ภาพยนตร์ โทรทัศน์ กีฬา เหตุการณ์บ้านเมือง เป็นต้น

2.3 เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ได้แก่ เรื่องขำขัน การ์ตูน ภาพล้อ ปริศนา
เกมส์ จดหมายเปิดผนึกถึงบรรณาธิการ และเรื่องอื่น ๆ ที่มีสีขาวแก่มุ่งให้ความ
บันเทิงแก่ผู้อ่าน

3 โฆษณา จำแนกเป็นโฆษณาขายสินค้า และโฆษณาย่อย หรือประกาศ
สั้น ๆ ของบริษัท

3.1 การโฆษณาขายสินค้า ได้แก่ การขายสินค้าซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ประเภท
อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และบริการ ซึ่งมีขนาดและจำนวนที่แตกต่างกันมาก ทั้งเป็นที่
รู้จักแล้ว และยังไม่เป็นที่รู้จัก

3.2 การโฆษณาย่อย จะเป็นเรื่องสั้น ๆ ที่ได้รับความชัดเจนเป็นของ
บริษัทหรือหน่วยงานธุรกิจในห้องถิ่นที่จะประกาศ หรือโฆษณาเป็นครั้งคราว⁶

นักทฤษฎี คัมไพโรจน์ มีความเห็นว่า หนังสือพิมพ์ที่ดี หรือสมบูรณ์แบบ

⁶Adams, op. cit., p. 33.

จะต้องมีสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของหนังสือพิมพ์ ดังนี้

1 **ข่าว** เป็นหัวใจของหนังสือพิมพ์ มักปรากฏอยู่ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วย ข่าวภายในประเทศ ข่าวภายนอกประเทศ ข่าวท้องถิ่น ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวกีฬา ฯลฯ

2 **ภาพ** มีความสำคัญ และมีคุณค่าอย่างมาก ภาพถ่ายสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่เราได้เป็นอย่างดีและรวดเร็ว ยิ่งกว่าตัวหนังสือมากจนมีคำกล่าวในวงการที่ใช้ภาพถ่ายกันทั่วไปว่า ภาพถ่ายมีค่าเป็นพันคำ คุณค่าของภาพถ่ายพอสรุปได้ คือ

2.1 ภาพถ่าย เพิ่มความสวยงามให้แก่หนังสือพิมพ์

2.2 ภาพถ่าย ทำให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์เกิดความสนใจในหนังสือพิมพ์มากขึ้น

2.3 ภาพถ่าย เพิ่มความหมายให้แก่ตัวหนังสือ

2.4 ภาพถ่าย เป็นสื่อให้ผู้อ่านได้ทราบ ข่าวสารและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดด้วยภาพ เช่น เรื่องที่แสดงด้วยภาพ และเรื่องประเภทสารคดีที่มีภาพประกอบ เป็นต้น

3 **โฆษณา** เป็นปัจจัย หรือหนึ่งในองค์ประกอบธุรกิจหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะขาดเสียมิได้ โฆษณาอาจจะถูกนำเสนอในรูปของการโฆษณาที่มีภาพประกอบ ใจตัวอักษรแปลก ๆ โฆษณาย่อยรวมอยู่ในหน้าเกี่ยวกับโฆษณาอื่น ๆ หรือ หน้าอื่น ๆ ของหนังสือพิมพ์ก็ได้ ประเภทของตลาด หรือประเภทของทางราชการก็ถือว่าเป็นโฆษณาย่อยได้ อย่างหนึ่ง หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จัดเนื้อที่สำหรับโฆษณาประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ หรือ 50 เปอร์เซ็นต์ของเนื้อทั้งหมดจัดไว้เพื่อการโฆษณา เพราะรายได้ส่วนใหญ่ได้จากแหล่งนี้ ลำพังค่าจำหน่ายหนังสือพิมพ์ทั้งหมดไม่สามารถจะคุ้มค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้

4 **บันเทิง** มักจะปรากฏในรูปของ สารคดี การเสนอบันเทิง เรื่องราว บทความ เรื่องสั้น การ์ตูน ขำขัน งานอดิเรก ตบมโหรี เพลง กลอน ดับสมอง เป็นต้น

5 **ความคิดเห็น** นอกจากข่าวแล้วความคิดเห็นต่าง ๆ มีความสำคัญอยู่ไม่น้อย เพราะข่าว ภาพ โฆษณา บันเทิง ให้ความรู้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านเท่านั้น

แต่หนังสือพิมพ์จะไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ถ้าไม่สามารถตีความหรืออธิบาย ความหมายของข่าวที่สำคัญ การอธิบายเพิ่มเติมก็ดี การแสดงความคิดเห็นก็ดี จะเป็นการทำให้เข้าใจซึ่งถึงข่าวนั้นได้ดียิ่งขึ้น การแสดงความคิดเห็นและข้อวิจารณ์อาจจะ อยู่ในรูปของบทบรรณาธิการ คอลัมน์พิเศษ วิเคราะห์ วิจารณ์ข่าว เป็นต้น⁷

จากทัศนะของ อาคัมส์ และ นันทริกา กุ่มไพโรจน์ เกี่ยวกับองค์ประกอบ ของหนังสือพิมพ์จะเห็นได้ว่า ข่าว มีบทบาทสำคัญยิ่งในการดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ และเป็นส่วนประกอบอันเป็นรากฐานในการจัดทำหนังสือพิมพ์ มีผู้ให้ความหมายของ ข่าวไว้ต่าง ๆ กัน เช่น ข่าว คือรายงานเหตุการณ์ข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็นที่เกิดขึ้น เมื่อไม่นานมานี้เอง⁸ เกษม ศิริสัมพันธ์ ได้ให้คำนิยามไว้ว่า ข่าวคือรายงาน เหตุการณ์เฉพาะที่เป็นสิ่งที่สนใจของประชาชนเท่านั้น⁹

ประเภทของข่าว

ข่าว สามารถแบ่งได้ตามคุณค่าของเนื้อหาข่าว 2 ประเภท คือ

1 ข่าวที่ไม่ดึงดูดความสนใจ (Passive News) ส่วนมากได้แก่ข่าวที่ได้รับ แจกมาจากหน่วยประชาสัมพันธ์ของบริษัท องค์กร และหน่วยราชการต่าง ๆ ตลอดจน ข่าวที่ได้รับจากการจัดประชุมแถลงข่าวของหน่วยงานต่าง ๆ อีกด้วย เนื้อหาของข่าว อาจจะไม่ก่อให้เกิดความสนใจจากผู้อ่านมากเท่าที่ควร เพราะอาจเคยมีการแถลงข่าว หรือ เคยจัดประชุมมาก่อนแล้วในแห่งอื่น ๆ

⁷ นันทริกา กุ่มไพโรจน์, เอกสารประกอบการศึกษาวิชา Copy Editing

(คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 1.

⁸ ประจันต์ วัลลิโก, หลักการเขียนข่าว (พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์, 2516), หน้า 19.

⁹ เกษม ศิริสัมพันธ์, "เครื่องสื่อสารมวลชน," คู่มือภาษาไทย (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514), หน้า 254.

2 ข่าวที่เราให้ความสนใจ (Active News) เป็นข่าวที่เก็หนังสือพิมพ์ได้เข้าไปค้นพบด้วยตนเอง แล้วนำมาเปิดเผยก่อนคนอื่น มีการสอบสวนคนต่อแหล่งข่าวหลาย ๆ ด้านด้วยกัน โดยการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากผู้ที่ทราบเรื่องราวแต่ยังคงความจริงเอาไว้บางส่วน นักหนังสือพิมพ์ที่ยอมจะเสนอข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นให้ประชาชนรับทราบและสะท้อนความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ ให้ชนชั้นปกครอง หรือนักการเมืองทราบด้วย มีใช้รายงานข่าวเฉพาะที่ได้รับแจกมาจากหน่วยงานต่าง ๆ เท่านั้น¹⁰

ถ้าจะจำแนกข่าวออกตามสาระ ก็จะมีจำแนกได้ 2 ประเภทเช่นกัน กล่าวคือ

1 ข่าวแข็ง (Hard News) ได้แก่ข่าวที่ก่อให้เกิดความคิด ความรู้ และความสนใจพอสมควร เป็นข่าวที่ให้ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์แก่มวลชน เป็นข่าวที่มีความสำคัญมากเป็นอันดับแรก และจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น เรื่องเกี่ยวกับประชาคมครั้งสำคัญ เรื่องเกี่ยวกับการเพิ่มและลดภาษี สถานการณ์เหล่านั้นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้อ่านคาดหวังว่าจะอ่านได้จากหนังสือพิมพ์

2 ข่าวอ่อน (Soft News) เป็นข่าวที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้อ่านทันทีภายหลังจากการอ่าน เรื่องเหล่านั้นแม้จะน่าสนใจ แต่จะนำมาจากหนังสือพิมพ์หรือไม่ได้ ผู้อ่านจะไม่รู้สึกว่าเรื่องที่ตนสนใจขาดไป¹¹ ข่าวบางข่าวอาจเป็นข่าวแข็งสำหรับบางคน แต่เป็นข่าวอ่อนกับอีกคนหนึ่งก็ได้ เช่น ข่าวกีฬาฟุตบอล ผู้นิยมกีฬาฟุตบอลจะถือว่าคอลัมน์เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลเป็นเรื่อง

¹⁰The Thomson Foundation, The News Machine (Cardiff, Thomson Foundation, 1972), pp. 2-3.

¹¹Spener Crump, Foundamentals of Journalism (New York : McGraw-Hill, 1974), pp. 47-8.

สำคัญจักเป็นข่าวแข็ง แต่อีกหลายคนอาจจะไม่สนใจเลยก็ได้¹²

เมื่อนำข่าวที่ได้จากหนังสือพิมพ์มาเปรียบเทียบกับข่าวที่ได้จากสื่อมวลชนวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ จะเห็นว่ามิใช่ออกต่างกันอย่างสิ้น

ข่าววิทยุโทรทัศน์	ข่าวหนังสือพิมพ์
1 รวดเร็วกว่า เสนอข่าวสารได้ถึงบ้านในทันที	1 ช้ากว่าในการเสนอข่าวสาร
2 เสนอข่าวย่อ ๆ ในแนวกว้าง	2 เสนอรายละเอียดได้มากกว่า
3 เสนอข่าวได้ในเวลาที่เรื่อนั้นกำลังดำเนินอยู่	3 เก็บบันทึกรายงานข่าวได้อย่างดี
4 ผู้ฟังต้องรับฟังตามเวลา	4 ผู้อ่านเลือกอ่านได้ตามใจชอบ และตามเวลาที่สะดวก
5 เสนอข่าวครั้งเดียวรับฟังได้ทั้งกลุ่ม	5 เสนอข่าวให้ทราบได้เพียงครั้งละหนึ่งคน
6 เสนอข่าวแต่ละคราวมีเวลาจำกัด ทำให้ต้องเลือกแบ่งข่าวออกเป็นตอน ๆ เช่น ข่าวการเมือง ข่าวกีฬา	6 ใ้ค่ามากกว่าวิทยุ 2-3 เท่า มีข่าวหลายชนิดให้ผู้อ่านเลือกได้
7 มีวิธีการเสนอข่าวที่ทำให้เกิดความรู้สึกได้ตามเนื้อหาของข่าว	7 หนังสือพิมพ์มีวิธีเสนอข่าวที่คายตัว คือใช้กระดาษ หมึกพิมพ์ ตัวหนังสือ รูปภาพ
8 ข่าวจากวิทยุไม่สามารถสอบถามไต่ถามที่	8 เมื่ออ่านแล้วสามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้

¹²Clearance Hach, Scholastic Journalism (Iowa : University Press, 1974), p.3.

ข่าววิทยุโทรทัศน์

ข่าวหนังสือพิมพ์

9 ผู้รับสารสามารถทำกิจกรรมอื่นได้ขณะที่กำลังฟัง 10 ข่าววิทยุ มักถูกเข้าใจผิด หรือแปลความผิดได้ เพราะได้ยินเพียงครั้งเดียวเท่านั้น	9 ผู้รับสารหรือผู้อ่านต้องใช้สมาธิมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น 10 เพราะมีเอกสาร คือหนังสือพิมพ์ ยืนยันจึงไม่ค่อยเป็นเป้าของการเข้าใจผิด

จะเห็นได้ว่า ข่าวหนังสือพิมพ์มีบทบาทที่สำคัญ และมีลักษณะที่ต่างจากข่าวซึ่งได้จากสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ หนังสือพิมพ์ฉบับใดที่มีความประณีตในการเลือกเสนอข่าวซึ่งมีประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ประชาชน ให้ข้อสนเทศ บทวิจารณ์ ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ก็จะได้รับยกย่องว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่ดี ดังนั้นข่าวจึงเป็นจุดที่สำคัญยิ่งที่เดียวที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์จะแสดงความสนใจไม่เป็นครั้งแรกที่หยิบหนังสือพิมพ์มาอ่าน หนังสือพิมพ์ที่ดีจะต้องมีขอบเขตกว้างขวางในประเทศ ข้างท้องถิ่นและเชตทุกจังหวัดต่างประเทศ ซึ่งมีความสำคัญต่อชุมชนอันคับแค้น มีบทบาทราชการ ที่จะเสนอแนวคิดหรือข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่าน หนังสือพิมพ์ที่ดีย่อมอยู่ในระดับเดียวกับประชาชน หรือสูงกว่าประชาชนเล็กน้อย¹³ โดยมีผู้วางมาตรฐานในการกำหนดว่า หนังสือพิมพ์ฉบับใดจะเป็นหนังสือพิมพ์ที่ดีก็ได้อาจมีคุณสมบัติดังนี้

1 หนังสือพิมพ์จะต้องยึดหลักความสัมพันธ (Integrity)

1.1 หนังสือพิมพ์จะต้องซื่อตรง และยุติธรรมในการลงข่าว โดยตรวจสอบที่มาของข่าวและข้อเท็จจริงจากประชาชน

1.2 ไม่ใช้อารมณ์ในการวิจารณ์เรื่องที่ไม่เห็นด้วย

1.3 มีความอดทนต่อปัญหาและความยุ่งยากที่ระสับ

¹³เกษม ศิริสัมพันธ์, เรื่องเกม, หน้า 257.

1.4 จักให้มีความมั่นใจและเปลี่ยนความคิดเห็นและวิจารณ์ได้ในกรณีที่ยู่อานไม่เห็นด้วยกับบทความ หรือบทบรรณาธิการ

2 หนังสือพิมพ์จะต้องยึดหลักความถูกต้อง (Accuracy)

2.1 หนังสือพิมพ์ต้องพิมพ์ หรือลงข่าวที่เป็นเรื่องจริงเท่านั้น

2.2 นักหนังสือพิมพ์ต้องซื่อตรง คออุดมคติ และมุ่งทำให้หนังสือพิมพ์นั้นดีที่สุด

2.3 พยายามแก้ไขหรือระมัดระวัง ข้อผิดพลาดอันเกิดจากความประมาท หรือข่าวที่ไม่แน่ใจ

2.4 ต้องมีการแก้ไขในทันทีที่เกิดความผิดพลาด เนื่องจากการลงข่าวที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

3 หนังสือพิมพ์จะต้องมีความรับผิดชอบ (Responsibility)

3.1 ควรเลือกลงข่าวที่สำคัญ และมีประโยชน์อย่างแท้จริงต่อประชาชน

3.2 พยายามเสนอข่าวที่ยกย่องบุคคลที่ทำความดีให้ปรากฏ เช่นการเสียสละ ความเป็นพลเมืองดี ความรักชาติ

3.3 บอกแหล่งข่าวโดยชัดเจน

3.4 เคารพสิทธิส่วนบุคคล

3.5 พยายามซักจูงใจให้ยู่อานมีความภาคภูมิใจ และมีความหวังในตนเอง

4 หนังสือพิมพ์จะต้องมีความเป็นผู้นำ (Leadership)

4.1 หนังสือพิมพ์จะต้องกล้าหาญที่จะรับใช้ประชาชน

4.2 พยายามสนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มเอกชน เพื่อต่อต้านสิ่งเลวร้ายในสังคม

4.3 ช่วยป้องกันสิทธิและหน้าที่ ที่ได้มีกฎหมายคุ้มครองไว้

4.4 หนังสือพิมพ์จะต้องรับใช้ในฐานะเป็นสื่อกลางอย่างแท้จริง วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ต่อรัฐบาล และหน่วยงานทุกระดับชั้น เพื่อให้มีการแก้ไข หรือการปฏิรูปให้เกิดสิ่งใหม่ที่ดีกว่า

4.5 เป็นปฏิปักษ์ต่อความเห็นแก่ตัว และความอยุติธรรม โดยไม่เกรง

กลั้วอิทธิพลใด ๆ¹⁴

เป็นการยากที่จะตัดสินว่าหนังสือพิมพ์ฉบับใดดีมาก และหนังสือพิมพ์ฉบับใดยังใช้ไม่ได้ หรือไม่มีคุณค่าที่เข้ามากรรฐาน นอกจากจะพิจารณาความถูกต้องอย่างคร่าว ๆ ดังกล่าวมาแล้ว เป็นเครื่องประกอบการพิจารณาควบไปกับองค์ประกอบด้านหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ว่า หนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ทำหน้าที่ใดดีเพียงใด ในแง่ของสื่อสารมวลชนประเภทหนึ่ง

หน้าที่ของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ ที่จะต้องให้ข่าวสาร การศึกษา สอบสวน และวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศและต่างประเทศที่นาสนใจให้ประชาชนทราบ¹⁵ ตลอดจนเผยแพร่ให้ฝ่ายบริหารบ้านเมืองทราบคือ ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน หนังสือพิมพ์จะต้องกระทำตนเป็นตัวแทนตามมติมหาชน เพื่อเรียกร้องในสิ่งที่ถูกต้องดีงามให้แก่ชนในสังคม กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ก็คล้ายกับกรที่จะต้องให้การศึกษากับประชาชน และในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นผู้นำชนในสังคมอีกด้วย¹⁶

Edgar Dale ได้กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไว้ดังนี้

¹⁴ William L. Revers, The Mass Media : Reporting, Writing, Editing (New York : Harper & Row, 1964), pp. 336-8.

¹⁵ The Thomson Foundation, op. cit., p. 2.

¹⁶ อารีย์ ลีวีระ, "นโยบายหนังสือพิมพ์," วารสารสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย (17 พ.ค. 2513), หน้า 19.

1. หนังสือพิมพ์ของรายงานข่าวที่ถูกกองตรงความจริง และต้องเป็นข่าวที่น่าสนใจ เนื้อหาของข่าวจะต้องมีความสมบูรณ์

2. หนังสือพิมพ์จะต้องทำหน้าที่แปลความหมายของข่าวให้ผู้อ่านทราบได้โดยชัดเจน บางครั้งอาจจะต้องมีการกล่าวถึงภูมิหลังด้วย

3. หนังสือพิมพ์จะต้องให้ความเห็นประกอบข่าว ด้วยการเขียนบทบรรณาธิการ

4. หนังสือพิมพ์มีหน้าที่ที่จะต้องช่วยชุมชนให้สามารถดำเนินธุรกิจได้โดยสะดวก เช่น การโฆษณาสินค้าในหน้าหนังสือพิมพ์ จะต้องมีการพิจารณาด้วยว่าเหมาะสมหรือไม่ ไม่ควรคำนึงถึงรายได้เท่านั้น

5. หนังสือพิมพ์ต้องช่วยผู้อ่านในด้านการธุรกิจ การเงิน การธนาคาร การประกันภัย และปัญหาอื่น ๆ เช่น จัดคอลัมน์คอมพิวเตอร์สุขภาพอนามัย เป็นต้น

6. หนังสือพิมพ์มีหน้าที่ให้ความบันเทิง เพื่อเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ที่เคร่งเครียดมิใช่ให้เพียงความรู้และข่าวสารเท่านั้น คอลัมน์หนังสือพิมพ์ควรจัดขึ้นได้แก่ การตลกตลกสังคม การตลกขำขัน เรื่องสั้น เป็นต้น¹⁷

โดยเหตุที่หนังสือพิมพ์จัดทำขึ้นต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ผู้จัดทำหนังสือพิมพ์จึงมักจะคำนึงถึงจำนวนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ของตนด้วย ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่หนังสือพิมพ์ที่ผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ที่กระทำกันในหน้าที่และยึดถือจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์ต้องประสบคือ

1. การทำหนังสือพิมพ์ให้ถูกใจลูกค้ามากที่สุด เช่น เสนอเรื่องประเภทบันเทิงและอื่น ๆ เคนกว่าข่าวที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ควรทราบ การลงเนื้อหาอย่างนี้จะทำให้หนังสือพิมพ์ขายดีแต่ขาดคุณค่าที่สำคัญ ในแง่การให้การศึกษาแก่ประชาชน นำทางและให้ข่าวสารความคิดเห็นที่ถึงแก่มแก่ประชาชน

2. มุ่งเสนอแต่สิ่งที่เป็นสาระแก่ผู้อ่านในทุกด้านทำให้หนังสือพิมพ์ไม่น่าสนใจ

17

Edgar Dale, How to Read a Newspaper (Chicago : Scott, Foreman and Company, 1968), p. 19.

มากเท่าที่ควรเพราะชาดลิ่งซึ่งจะทำให้ประชาชนได้คลายจากความเกรง เกรียบหรือได้
พักผ่อนสมอง ผลก็คือชาดลิ่งจำนวนจำหน่าหนึ่งสี่พิมพ์ตกต่ำ¹⁸

การจะเลือกปฏิบัติตามข้อใดข้อหนึ่งในสองข้อที่กล่าวมาแล้วนี้ ก็ย่อมจะ เกิด
ผลเสียได้ เพราะหนังสือพิมพ์นั้นมีหน้าที่ต้องเสนอข่าวสาร รายงานข้อเท็จจริงให้ความรู้
และความบันเทิงแก่ผู้รับสารด้วย มีผู้เขียนบทความเสนอแนะให้นักหนังสือพิมพ์คือเป็น
หลักปฏิบัติในการที่จะทำหนังสือพิมพ์ของตน ให้เป็นหนังสือพิมพ์ที่ดีมีคุณภาพและเป็นที่น่าสนใจ
ของผู้อ่านได้ด้วย กล่าวคือ นักหนังสือพิมพ์จะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาของผู้อ่านหนังสือพิมพ์
ซึ่งล้วนเป็นปวงชนที่มีอารมณ์ และความรู้สึกด้วยกันทั้งสิ้น ชาวที่สามารถเรียกร้องความ
สนใจของผู้อ่านได้ คือ

- 1 สิ่งแปลกใหม่ เป็นที่ควรกล่าวขวัญถึง
- 2 ชาวที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกต่อผู้อ่านในวัยหนึ่ง ๆ เช่น พ่อ แม่ มักจะสนใจ
เรื่องเกี่ยวกับ บ้าน ที่ดิน รถยนต์ การดูแลสุขภาพ เป็นต้น
- 3 ชาวในท้องถิ่น เป็นจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่ผู้อ่านหรือคนทั่วไป มีความสนใจ
ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว
- 4 ชาวเศรษฐกิจการเงิน เช่น เรื่องภาษี งบประมาณ
- 5 ชาวการประกอบอาชีพการงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องชาดกรรม ผู้อ่าน
มักมีความสนใจ
- 6 เรื่องเพศ เรียกร้องให้เกิดความสนใจ โดยใช้ภาพหรือบทความเกี่ยวกับ
ความรัก การแต่งงาน การหย่าร้าง
- 7 ความขัดแย้ง เรื่องเกี่ยวกับสงคราม การประท้วง ความขัดแย้งทางการ
เมือง

¹⁸The Thomson Foundation, op.cit., pp.5-8.

8 ศาสนา ผู้อ่านยอมสนใจ และต้องการที่พึ่งทางใจ ชาวที่ควรนำมาลงคือ คำสอน และพิธีกรรมที่สำคัญต่าง ๆ

9 ชาวความหายนะและโศกนาฏกรรม ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมเห็นใจ ในทุกขโศก และเป็นการให้ผู้อ่านเกิดความไม่ประมาทและได้สังวรณในภัยพิบัติเหล่านั้นด้วย

10 อารมณ์ขัน ทั้งที่ตั้งใจทำให้เกิดขัน หรือเกิดขึ้นโดยบังเอิญก็ตาม สิ่งเหล่านั้น อาจจะแสดงออกมาในรูปข้อเขียน หรือภาพการ์ตูนก็ได้

11 สิ่งที่เป็นความสนใจของมนุษย์ เช่น ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ เบื้องหลังของ บุคคลด้านการเกิด การแต่งงาน การตาย ความสำเร็จ

12 สิ่งปกป้องผู้บริสุทธิ์ หนังสือพิมพ์จะตองปกป้องผู้บริสุทธิ์ หรือผู้ทำความดี ให้พ้นจากการคุกคามของคนชั่ว

13 ความสลับค่านต่าง ๆ ต้องมีการรายงานข่าวเพิ่มเติมเป็นประจำทุกวัน เช่น การสอบสวนคดีอุกฉกรรจ์

14 เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ จัดบริการคอมพิวเตอร์หาสุขภาพอนามัย

15 วิทยาศาสตร์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และวิทยาการแขนงใหม่ ควรจะนำมาลงอยู่เสมอ

16 ความบันเทิง ควรจะจัดให้มีคอลัมน์เกี่ยวกับ ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ และดนตรี

17 เรื่องของบุคคลที่เด่นในสังคม เช่น พระมหากษัตริย์ นักการเมือง นักกีฬา ฯลฯ ซึ่งมีบุคคลชื่นชม

18 อากาศ เป็นเรื่องที่คนทั่วไปให้ความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนชาว อังกฤษถือว่า สำคัญมาก

19 อาหารและเครื่องดื่ม ควรจัดเรื่องให้สอดคล้องกันอย่างดี คนมีฐานะดี ต้องการทราบว่าห้องอาหารใดจัดเลี้ยงอย่างหรูหรา ห้องอาหารใดอาหารอร่อย ขณะเดียวกันคนจนต้องการทราบว่าชาวสวรรค์ลิ้มรสเท่าไร ยักขนิโคโคชาคผลาด

20 ชาวที่เน้นความสนใจของคนเฉพาะกลุ่ม เช่น กีฬาหมากรุก หรือประเพณี

แปลก ๆ ของชนกลุ่มน้อย

นักหนังสือพิมพ์ที่พิจารณาว่าข่าวใดควรจะเป็นที่สนใจของประชาชนที่สุด โดยพิจารณาความสำคัญของข่าวจากพื้นฐานของความรู้ที่ร่วมกัน ค่าความสนใจ อารมณ์ ความสำเร็จ ความหวัง และความกลัวของผู้อ่านเป็นสำคัญ¹⁹

ประเภทของหนังสือพิมพ์รายวัน

การแบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์ทั่วไป มักจะยึดลักษณะในการเสนอข่าว เป็นแนวพิจารณา ภายใต้เงื่อนไขนี้ แบ่งหนังสือพิมพ์ออกได้ 2 ประเภท คือ

1 หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ (Quality Newspaper) หรือหนังสือพิมพ์ประเภทข่าวแข็ง เป็นหนังสือพิมพ์ซึ่งเสนอข่าวการเมือง เป็นส่วนใหญ่ รูปแบบการเสนอข่าว เป็นไปอย่างเรียบ ๆ ไม่อึกทึก กรีกโกลบ เป็นหนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่านได้รับความพอใจจากหนักไปในทางให้ความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้อ่าน อาทิ ข่าวสารการเมือง เศรษฐกิจ ข่าวการเมืองระหว่างประเทศ ตัวอย่างหนังสือพิมพ์รายวันประเภทนี้ในประเทศไทยได้แก่ หนังสือพิมพ์ สยามรัฐ ประชาชาติ และประชาธิปไตย

2 หนังสือพิมพ์ประเภทแพร่หลายทั่วไป (Quantity Newspaper) หรือหนังสือพิมพ์ประเภทข่าวอ่อน จะเสนอข่าวที่ก่อให้เกิดความบันเทิงอย่างเต็มที่ เพื่อเรียกร้องความสนใจมากที่สุด เป็นหนังสือพิมพ์ที่ประกอบด้วยข่าวที่ผู้อ่านได้รับความพอใจอย่างรวดเร็ว มุ่งที่จะเสนอความบันเทิงต่อผู้อ่าน เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ เป็นต้น²⁰

สุภาพันธุ์ บุญสะอาด ได้จำแนกหนังสือพิมพ์รายวันออกตามเนื้อหาสาระของข่าวโดยยึดหลักผู้อ่าน แบ่งหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

¹⁹ Loc. cit.

²⁰ ประจัน วิลีโก, เรื่องเดิม, หน้า 38.

1 หนังสือพิมพ์สำหรับปัญญาชน หรือหนังสือพิมพ์ที่นักไปในด้านเสนอข่าว การเมือง หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จัดหน้าเรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาดมาก โฉม ทาดหัวข่าวสำคัญ ทางการเมืองปัจจุบัน และข่าวเหตุการณ์ของโลก ก็พิมพ์ภาพน้อย

2 หนังสือพิมพ์สำหรับประชาชนทั่วไป หรือหนังสือพิมพ์ที่เอาใจตลาด มักมีข่าว นักไปในเรื่องอาชญากรรม เป็นการเร้าความสนใจของชาวบ้าน ก่อให้เกิดความ ตื่นเต้น มีรูปภาพมาก

3 หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเศรษฐกิจและการค้าโดยตรง ข่าวทั้งหน้าแรกและ หน้าใน ซึ่งแม้จะเป็นบทความ สารคดี ทั้งคอลัมน์สิ่งพิมพ์ก็เป็นเรื่องทางด้านเศรษฐกิจ การค้าขาย สถิติสินค้าประเภทต่าง ๆ ราคาสินค้าขายส่ง ราคาเงินตรา รวมทั้ง ข่าวเศรษฐกิจในทางจังหวัดด้วย ไม่มีการเสนอข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม และ เรื่องเร้าอารมณ์เลย แม้แต่การลงโฆษณาก็เป็นเรื่องในวงการธุรกิจการค้าทั้งสิ้น²¹

บทบาทของหนังสือพิมพ์รายวัน

1 ทางสังคม หนังสือพิมพ์เป็นสถาบันหนึ่งในสังคมเป็นตัวแทนประสานปัญหาพื้น ฐานของสังคมกับโครงสร้างของสังคม เข้าไว้ด้วยกัน ปัญหาของสังคมโดยพื้นฐานคือ ปัญหาเรื่องปากท้องหรือปัญหาทางเศรษฐกิจ ความคืบหน้าที่จะให้รอดพ้นจากปัญหาทาง เศรษฐกิจ ก็เป็นโครงสร้างของสังคมอย่างหนึ่ง การต่อสู้ และการขัดแย้งนี้แสดง ลอกในรูปของความคิดเห็น การบันทึกเหตุการณ์เชิงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์อยู่ที่ทรงที่ให้ สิทธิในการแสดงออกของความขัดแย้งนี้ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติ หนังสือพิมพ์จะต้อง รับผิดชอบต่อผู้อ่าน ในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในด้านความคิด การขยาย

²¹สุภาพันธุ์ บุญสะอาด, "วิวัฒนาการและการใช้ประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ ในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515) (อัครสำเนาะ), หน้า 134-5.

ขอบเขตของหนังสือพิมพ์ให้แพร่หลายไปสู่ประชาชนมากเท่าใด อิทธิพลและบทบาทของหนังสือพิมพ์ย่อมจะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น หนังสือพิมพ์จึงเป็นสถาบันที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมเพราะหนังสือพิมพ์ช่วยให้บุคคลในระดับบริหารของประเทศได้รับรู้มติของประชาชนอันเกี่ยวกับนโยบายทางบริหารที่ถูกต้องกำหนดขึ้น²²

2 ทางการปกครอง หนังสือพิมพ์จะเป็นตัวกลางระหว่างรัฐบาลกับประชาชน เป็นผู้ประสานและถ่ายทอดความเข้าใจไปยังกลุ่มบุคคล ประสานความไม่เข้าใจด้วยการเสนอหลักฐาน แสดงความคิดเห็น และให้ความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย หนังสือพิมพ์จึงเป็นหนามแหลมคมที่ใช้ต่อต้านความอยุติธรรม และเป็นผู้คอยตรวจสอบพฤติกรรมของรัฐบาล และคอยดูแลมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจไปในทางที่ผิด หรือเกินขอบเขต หนังสือพิมพ์เป็นคณยามูเฝ้ามองการดำเนินการของระบอบประชาธิปไตย คอยระมัดระวังจับตาดู และเะอะอะขึ้น เมื่อมีการปฏิบัติในทางที่ผิดมิชอบและเป็นเชิงอำนาจนิยม²³

3 ทางการเมือง หนังสือพิมพ์เป็นเสมือนแว่นที่หยาดยทอดข่าวสาร และข้อคิดเห็นให้ทุกฝ่ายเข้าใจ หนังสือพิมพ์จะเป็นผู้นำในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย และเป็นผู้สอนให้ประชาชนเข้าใจบทบาททางการเมือง ในขณะที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนประเภทนี้ ต้องทำตัวเป็นเวที เปิดโอกาสให้ผู้มีทัศนคติต่าง ๆ กัน เพื่อก่อให้เกิดประชาคมติ ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เซมัวร์-เออร์ โคลิน (Seymour-Ure Colin) กล่าวถึงบทบาทของหนังสือการเมืองไว้ว่า หนังสือพิมพ์มีหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของประชาชน โดยการตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมืองให้ทำหน้าที่

²² ชัยสิทธิ์ สมุทวณิช. "สภาพของไทยและเงื่อนไขเกี่ยวกับเสรีภาพหนังสือพิมพ์," (เอกสารการสัมมนาบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ภูมิภาค ครั้งที่ 1 : 21-23 ตุลาคม 2517), หน้า 5.

²³ ซีเบอร์ก. เฟรด เจต, ทฤษฎีสื่อสารมวลชน แปลจาก Four Theories of the Press, โดย เกษม ศิริสัมพันธ์, (พระนคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2513), หน้า 45.

ส่วนรวมอย่างแท้จริง มิฉะนั้นหนังสือพิมพ์จะใช้วิธีการเปิดโปงพฤติกรรมอันทุจริตของ
 นักการเมือง โดยในชั้นต้นอาจเป็นการตั้งข้อสงสัย ซึ่งจะก่อให้เกิดแรงดันจากประชาชน
 อันอาจยุติการกระทำที่ทุจริตของนักการเมืองผู้นั้นได้²⁴

4 ทางเศรษฐกิจ โดยเหตุที่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เป็น
 เสรีนิยม กิจกรรมหนังสือพิมพ์มักจะเป็นของเอกชน โดยเฉพาะในประเทศไทยมีหนังสือ
 พิมพ์รายวันของรัฐบาลเพียงฉบับเดียว คือ "ข่าวพาณิชย์" นอกจากนั้นเป็นของเอกชน
 ทั้งสิ้น จากการทำหนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจของเอกชน เป็นกิจการค้าที่หวังกำไร จึงได้
 มีการแข่งขันกันมากทั้งในด้านเทคนิค การจัดทำและเนื้อหา ตลอดจนการขนส่งให้ไป
 ถึงผู้อ่านโดยเร็วที่สุด หนังสือพิมพ์จึงต้องลงทุนอย่างมาก สำหรับรายได้ของหนังสือพิมพ์
 ได้จากการจำหน่ายหนังสือพิมพ์ และค่าโฆษณา โดยเฉพาะค่าโฆษณา ถือว่าเป็นรายได้
 หลักของหนังสือพิมพ์ ค่ายเหตุนี้ธุรกิจหนังสือพิมพ์จึงได้ผูกพันกับการโฆษณาอย่างมาก
 ซึ่งผลการโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ทำให้ผู้อ่านมีความสนใจต่อสินค้า และมูลค่าโฆษณา
 จะขายสินค้าได้มากขึ้น ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

แต่ในทางตรงกันข้าม การที่หนังสือพิมพ์เข้าไปผูกพันกับการโฆษณามาก บาง
 ครั้งทำให้นักหนังสือพิมพ์ที่ขาดความสำนึกมีความเอนเอียงสนับสนุนสิ่งผิดที่ผิดไปใน
 หนังสือพิมพ์ของตนจนเกินความเป็นจริง ทำให้ผู้อ่านซึ่งมีความเชื่อถือในหนังสือพิมพ์อยู่
 แล้วเกิดความเข้าใจผิดได้ และในบางกรณีหนังสือพิมพ์รายวันดังกล่าวพยายามหลีกเลี่ยง
 การลงข่าว หรือแสดงความคิดเห็นที่ไม่เป็นประโยชน์ ต่อผู้ที่ให้ผลประโยชน์แก่ตน ซึ่งใน
 กรณีดังกล่าวนี้บางครั้งทำให้ประเทศชาติเสียผลประโยชน์ไปไม่ละมก ๆ

5 ทางการศึกษา หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการให้การศึกษาและความรู้แก่

²⁴ Seymour - Ure. Colin, The Press, Politics and the

สังคมทุก ๆ ด้าน เพราะหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ คือให้แสงสว่างให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางทวีปัญญาช่วยการศึกษาและปลูกฝังวัฒนธรรมอันดีแก่ประชาชน จึงเปรียบประหนึ่งสถานศึกษาของผู้ใหญ่ และเด็กรวมกัน เมื่อตัวอักษรปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ว่าอย่างไร นั้นหมายความว่าประชาชนล้วนแต่ได้รับรู้ข้อความนั้น และเรื่องนั้นตามสภาพของ เรื่องและรับรู้ด้วยการเชื่อว่าถูกต้องไว้ก่อน²⁵

การศึกษาไม่ได้หมายถึงการศึกษาวិชาการตามหลักสูตรในชั้นเรียนเท่านั้น แต่หมายถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยการอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ชมโทรทัศน์ ชมภาพยนตร์ ซึ่งสื่อมวลชนต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถนำเรื่องราวต่าง ๆ ไปสู่บุคคลเป็นจำนวนมากได้ แม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะแยกกันอยู่ในสถานที่ต่าง ๆ กันก็ตาม จึงนับได้ว่าสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการศึกษามาก เพราะช่วยให้สื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และวัฒนธรรม แก่มวลชนได้รวดเร็ว และในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลายเหล่านี้ หนังสือพิมพ์รายวันมีบทบาท และอิทธิพล ต่อการศึกษามากที่สุด เพราะเสนอข่าวสารได้ คงทนถาวร เป็นหลักฐานและได้ให้โอกาสแก่ผู้อ่านได้มีเวลานึกคิดตรึกตรองและสามารถจะอ่านย้อนกลับไปกลับมาได้

หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการศึกษาคือเป็นอุปกรณ์ และคู่มือในการสอนได้หลายวิชาจากผลการวิจัยของ โสภภาพรรณ นามวงศ์ เรื่อง "การไรหนังสือพิมพ์รายวันเป็นอุปกรณ์การสอนของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี" ปรากฏว่า วิชาภาษาไทย หนังสือพิมพ์สามารถใช้ฝึกทักษะในการอ่าน การย่อความ ใ้ศึกษาแบบอย่างของการเขียนลักษณะต่าง ๆ ทั้งแบบที่ตีพิมพ์และไม่ได้ ทักษะในการพูด เช่น การอภิปรายข่าว หรือบทความ

²⁵ อุทธรณ์ พลกุล, "หนังสือพิมพ์กับประชาชน," มหาชนทัศน์ (กรุงเทพฯ : กลุ่มวิชาการเพื่อประชาชน, 2517), หน้า 115 - 6.

วิชาสังคมศึกษา ใต้เนื้อความบางตอน มาประกอบการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ ประวัติบุคคลสำคัญ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ฯลฯ และการฝึกให้นักเรียนรายงานเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น²⁶

บทบาทสำคัญของหนังสือพิมพ์รายวันในด้านการศึกษาประการหนึ่งคือ เป็นผู้บันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นเหตุการณ์ของท้องถิ่น ของประเทศ และของโลก เมื่อเวลาผ่านไปแล้วสิ่งซึ่งหนังสือพิมพ์บันทึกไว้เหล่านี้จะเป็นหลักฐานอ้างอิงทางด้านประวัติศาสตร์ได้อย่างดีที่สุด ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการเขียนประวัติศาสตร์จะเห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์มาก²⁷

เจมส์ ฟอร์ด โรดส์ (James Ford Rhodes) นักประวัติศาสตร์ชั้นนำของอเมริกาในศตวรรษที่ 19-20 ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงคุณค่าของหนังสือพิมพ์ในฐานะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เขาได้ศึกษาประวัติศาสตร์ก่อนสงครามกลางเมือง และอ้างถึงหนังสือพิมพ์ว่า ถ้าไม่ได้อาศัยเรื่องในหนังสือพิมพ์มาประกอบแล้วจะไม่มีใครเข้าใจประวัติศาสตร์ในตอนนั้นเลย และจากหนังสือพิมพ์เอง เขาได้หลักฐานมากมายซึ่งไม่อาจหาได้จากที่อื่น เช่น เหตุใด เวสต์เทออร์ (webster) จึงไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานพรรควิก (whig) ในปี ค.ศ. 1852 และเหตุใด วินฟิลด์ สคอต (Winfield Scott) จึงได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าพรรคแทน เรื่องเหล่านี้ เขาพบในหนังสือพิมพ์

²⁶โสภณธรรม นามวงศ์, "การใช้หนังสือพิมพ์รายวัน เป็นอุปกรณ์การสอน ของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาสังคมศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517) (อัครสำเนา), หน้า 20.

²⁷Jame Moran, "Value of Newspaper, " Progressive in Library Science, 1967. p. 145.

บอสตัน คูเรียร์ (Boston Courier) ซึ่งเขียนโดยผู้แทนคนหนึ่งของรัฐแมสซาชูเซต (Massachusetts) เป็นคน²⁸

นอกจากการนำหนังสือพิมพ์ไปใช้ในการศึกษาภายในโรงเรียนได้แล้ว การจัดการศึกษานอกระบบซึ่งกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการจัดตั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านที่อยู่ห่างไกลมีโอกาสศึกษาไม่ลืมนั่งหนังสือ และในขณะเดียวกันเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านได้อย่างดี²⁹

หนังสือพิมพ์รายวันกับห้องสมุด

ในบรรดาวัสดุที่จัดไว้เพื่อการอ่านในห้องสมุดทุกประเภท หนังสือพิมพ์รายวันเป็นสิ่งจำเป็นที่ห้องสมุดจะขาดเสียไม่ได้ ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์เป็นที่รวบรวมสะสมข่าวสาร เรื่องราว เรื่องสนุก ซึ่งตีพิมพ์ไว้บนกระดาษชนิดราคาถูก หนังสือพิมพ์รายวันแม้ว่าจะมีอายุเพียงหนึ่งวัน ชาวหนังสือพิมพ์วันนี้ ย่อมจะไม่เป็นที่สนใจต่อไปอีกเมื่อได้อ่านแล้ว หรือเมื่อข่าวของวันรุ่งขึ้นได้ตีพิมพ์เสร็จแล้ว แต่อย่างไรก็ตามเรื่องราวที่ตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์นั้น มีความสำคัญ และเป็นเรื่องที่น่าสนใจอยู่เสมอตลอดเวลา เพราะเหตุว่าเป็นเรื่องราวของชีวิตมนุษย์ที่สลับซับซ้อนไม่หยุดยั้ง ห้องสมุดเป็นจำนวนมากนอกจากการจัดหาหนังสือพิมพ์ไว้เพื่อบริการอ่านแล้ว ยังเก็บรวบรวมหนังสือพิมพ์ไว้ด้วยการเย็บเล่ม หรือลดขนาดหนังสือพิมพ์ลงด้วยการถ่ายไมโครฟิล์ม ซึ่งสามารถ

²⁸ Bernard Wax, "Newspaper Collections and History,"

Library Trends, XIII (October, 1964), pp.256-7.

²⁹ "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2515," ระเบียบและคำสั่งเกี่ยวกับงานการศึกษาผู้ใหญ่, หน้า 295.

ประหยัคเนื้อที่เก็บ และเก็บไว้ได้นานปี เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชนตรวจค้น และ
ศึกษาติดตามได้ทุกเวลา เหตุการณ์สำคัญ ๆ ของโลกส่วนมากมักจะถูกบันทึกไว้ใน
หนังสือประวัติศาสตร์ แต่การที่จะศึกษาถึงเรื่องราวของแต่ละยุคแต่ละสมัย หรือ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ ไม่มีอะไรที่เท่ากับการอ่านหนังสือพิมพ์ที่ออกในยุค
ในสมัยนั้น ๆ ห้องสมุดโดยทั่วไปจะมีหนังสือพิมพ์รายวันไว้บริการแก่ผู้อ่านหลายชื่อ
และบางชื่อมีหลายฉบับ ทั้งขึ้นอยู่กับจำนวนและประเภทของผู้อ่าน ตลอดจนงบประมาณ
ที่ห้องสมุดจะใช้เพื่อการนี้ ซึ่งในเรื่องนี้บรรณารักษ์จะเป็นผู้พิจารณาจัดหาหนังสือพิมพ์
และให้บริการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านมากที่สุด ดังได้กล่าวมาแล้วในเรื่อง
บทบาทของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะในด้านการศึกษา จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์มีความ
สำคัญมากที่สถานศึกษาควรมีให้ความสนใจ และจากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าห้องสมุด
คณะเกือบทุกคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีหนังสือพิมพ์รายวันบริการแก่นิสิต ดังราย
ละเอียดปรากฏในตารางที่ 1 (หน้า 44)

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ห้องสมุดคณะบางคณะไม่มีหนังสือพิมพ์บริการ
แต่ก็ได้หมายความว่านิสิตคณะนั้นจะไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์เลย จากการสำรวจพบว่าบาง
คณะได้จัดหนังสือพิมพ์ไว้ให้อ่านในที่อื่น ๆ คือ คณะแพทยศาสตร์มีหนังสือพิมพ์บริการที่
ห้องสมุดสโมสรคณะแพทยศาสตร์ (ห้องสมุด ส.พ.จ.) ชมรมสังคมาศศาสตร์คณะแพทยศาสตร์
หอพักนิสิตแพทย์ ศึกษาศาสตร์ป้องกันและสังคม และศึกษายุทธศาสตร์ เป็นกัน คณะเภสัช-
ศาสตร์ จัดมุมหนังสือพิมพ์ไว้ที่ห้องโถงชั้นล่างของตึกเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์
มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ ในโรงอาหารของคณะ ส่วนคณะอักษรศาสตร์ คณะกรรมการนิสิต
ของคณะจัดหนังสือพิมพ์ไว้บริการที่ตึก 1 และตึก 4 และนิสิตคณะนี้ได้ใช้บริการหนังสือ
พิมพ์ของห้องสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด เพราะอาคารอยู่ใกล้กัน

เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากหนังสือโดยทั่วไป เพราะ
ให้ทั้งข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงควบคู่กันไป ประกอบกับลักษณะรูปเล่มมีขนาด
ใหญ่ ห้องสมุดจึงมักแยกหนังสือพิมพ์ไว้ในมุมหนึ่งต่างหาก สำหรับห้องสมุดขนาดใหญ่
ซึ่งแยกบริการออกเป็นแผนกต่าง หนังสือพิมพ์จะถูกแยกไปไว้ในแผนกวารสารและหนังสือ
พิมพ์

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สภาพสถานที่ให้บริการหนังสือพิมพ์ของห้องสมุดคณะต่าง ๆ จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือแยกหนังสือพิมพ์ออกต่างหาก จัดรวมไว้กับวารสาร และจัดไว้ในมุมหนึ่งของห้องสมุด ซึ่งรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 2 (หน้า 45)

กระบวนการดังกล่าวมาแล้วเป็นการจัดหาและบริการการอ่านเท่านั้น ซึ่งห้องสมุดถือเป็นงานหลักในการจัดหาหนังสือพิมพ์ แต่กระบวนการดังกล่าวยังไม่เสร็จสิ้นแต่เพียงเก็บหนังสือพิมพ์ฉบับเก่า และเปลี่ยนฉบับใหม่ให้บริการในวันรุ่งขึ้นเท่านั้นไม่เป็นการเพียงพอ เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการศึกษามาก โดยเฉพาะการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่ง แอนดรู กี. ออสบอร์น (Andrew D. Osborn) ระบุว่า "โดยเฉพาะในบริการตอบคำถามหนังสือพิมพ์รายวันจะเป็นหลักฐานเบื้องต้นในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าในห้องสมุดทุกประเภท³⁰ และมากไปกว่านั้น ฮัทชินส์ บรรณาธิการบริการตอบคำถามผู้มีชื่อเสียงมากคนหนึ่งได้กล่าวไว้ในเรื่องนี้ว่า "ไม่มีข้อโต้แย้งกันต่อไปอีกแล้วเรื่องความสำคัญของหนังสือพิมพ์ตอบบริการตอบคำถาม เพราะทั้งเด็กและผู้ใหญ่มีความจำเป็นที่จะอ่านและได้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์มากกว่าหนังสือเล่ม³¹

หนังสือพิมพ์รายวันได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีประโยชน์ในด้านการค้นคว้าอ้างอิง เพราะมีคุณสมบัติสอดคล้องตามหลักการพิจารณาคุณสมบัติหนังสืออ้างอิงของโรเบิร์ต คัมบลิว. เมอร์ฟี (Robert W. Murphey) ดังนี้

³⁰ Andrew D. Osborn, Serial Publication; Their Place and Treatment in Libraries (Chicago : American Library Association, 1955), p. 9.

³¹ Magaret Hutchins, Introduction to Reference Work (Chicago : American Library Association, 1944), p. 103.

1 ผู้จัดทำเชื่อถือได้ (Authority)³² เพราะตาม พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484 ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ไว้อย่างละเอียด ซึ่งจะเป็นเครื่องยืนยันว่าผู้จัดทำหนังสือพิมพ์จะต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์³³

2 ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ (Up-to-Date)³⁴ โดยหน้าที่แล้ว หนังสือพิมพ์ต้องเสนอข่าวใหม่ ๆ ทันต่อเหตุการณ์ เช่น การค้นพบวิทยาการใหม่ ๆ ซึ่งจะปรากฏข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ก่อนที่จะตีพิมพ์ในวารสารหรือหนังสือเล่ม

3 ความเที่ยงตรง (Accurate)³⁵ ข่าว หรือ บทความในหนังสือพิมพ์ได้มาจากนักข่าวหรือผู้เชี่ยวชาญบทความที่ได้ประสบเหตุการณ์นั้น ๆ มาด้วยตนเอง ภัยเหตุหนังสือพิมพ์จึงเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีความสำคัญของห้องสมุด และห้องสมุดได้ดำเนินการจัดหา จัดเก็บ และจัดให้บริการซึ่งมีกระบวนการต่าง ๆ ที่จัดทำคือ

1 มอกรับ จัดหา และรวบรวม เพื่อบริการแก่ผู้อ่าน ในการเลือกหนังสือพิมพ์เข้าห้องสมุด มักจะเลือกตามความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุด³⁶

2 เย็บเล่มหนังสือพิมพ์ ก็คือการเย็บเล่มหนังสือพิมพ์ฉบับเก่า ๆ เพื่อเก็บไว้บริการแก่ผู้ที่ต้องการทราบว่าเรื่อง เก่ายอนหลัง³⁷

³² Robert W. Murphey, How and Where to Look It Up (New York : McGraw-Hill, 1958), p. 137.

³³ เสถียร วิชัยลักษณ์. เรื่องเดิม, หน้า 5 - 8.

³⁴ Murphey. op. cit. p. 137.

³⁵ Ibid. p. 138.

³⁶ Osborn, op. cit. p. 205.

³⁷ Ibid p. 206.

3 ทำให้ไมโครฟิล์ม เพื่อการเก็บรักษาหนังสือพิมพ์ให้อยู่ในสภาพที่ดีประการหนึ่งไม่ให้เปลืองเนื้อที่ในการเก็บหนังสือพิมพ์เต็มเล่มประการหนึ่ง และเพื่อความสะดวกในการใช้อีกประการหนึ่ง³⁸

4 ทำกฤตภาค (Clipping) ในห้องสมุดเฉพาะควรทำกฤตภาค หนังสือพิมพ์เก็บไว้ และจัดบริการกฤตภาคนั้น เป็นหัวเรื่องไป ซึ่งช่วยในการให้บริการตอบคำถาม และค้นคว้าได้เป็นอย่างดี³⁹ สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยซึ่งมีการสอนวิชาการแขนงต่าง ๆ การทำกฤตภาคจะช่วยในการศึกษาได้มาก หากบรรณารักษ์จะให้ นักศึกษาวิชาแขนงต่าง ๆ ซึ่งเป็นนิสิตช่วยงานห้องสมุด เลือกหัวข้อที่สนใจเป็นผู้ช่วยทำกฤตภาคหนังสือพิมพ์ โดยบรรณารักษ์เป็นผู้ควบคุมจะแบ่งเบาภาระของบรรณารักษ์ได้มาก และเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาเองด้วย⁴⁰

5 ทำครรชนี (Indexing) การทำครรชนีข่าว และบทความในหนังสือพิมพ์รายวันมีประโยชน์มาก ช่วยในการค้นคว้าเรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ ได้รวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าห้องสมุดมีหนังสือพิมพ์นั้น ๆ อยู่แล้ว⁴¹ และครรชนีใต้ประโยชน์ในการค้นเรื่องทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ที่ห้องสมุดควรจัดทำดังกล่าวมาแล้ว จากการศึกษาสภาพการให้บริการของห้องสมุดคณะต่าง ๆ ปรากฏรายละเอียด ดังตารางที่ 3 (หน้า 46)

³⁸ Mason Wade, "The Use of Newspapers in Historical Research," Canadian Library Association Bulletin, XIII (June, 1957), p. 297.

³⁹ Osborn. op. cit. p. 210.

⁴⁰ G.R. Stephenson, "Newspaper in Technical College Libraries," Library World, LXVI (September, 1965), p. 54

⁴¹ Osborn, op. cit. p. 208.

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อหนังสือพิมพ์รายวันที่มีบริการในหอสมุดคณะต่าง ๆ
ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดคณะ	รายชื่อหนังสือพิมพ์															
	ชาวพาดิश्य	ดาวสยาม	เดลินิวส์	เดลินิวส์	ไทยรัฐ	มานเมือง	ประชาชาติ	ประชาชาติไทย	รายงานบันเทิง	ศานิตสยาม	สยามรัฐ	สยามรัฐ	เสียงปวงชน	Bangkok Post	World Bankok Post	The Voice of the Nation
หอสมุดกลาง*	X		X	X	X	X	X	X				X		X	X	X
ครุศาสตร์			X	X	X	X	X	X				X		X	X	X
ทันตแพทยศาสตร์			X		X		X	X				X		X		
นิติศาสตร์			X				X	X				X		X		X
นิเทศศาสตร์			X	X	X	X		X	X		X	X		X	X	X
พาณิชยศาสตร์	X				X		X				X	X		X		
แพทยศาสตร์**																
เภสัชศาสตร์**																
รัฐศาสตร์			X	X	X	X	X	X				X		X	X	X
วิทยาศาสตร์			X	X	X		X	X				X		X		X
วิศวกรรมศาสตร์**																
เศรษฐศาสตร์	X		X	X	X	X					X	X		X	X	X
สถาปัตยกรรมศาสตร์												X		X		
สัตวแพทยศาสตร์														X		
อักษรศาสตร์***																

* มีหนังสือพิมพ์อิสระ 2 ฉบับ

** ไม่มีหนังสือพิมพ์บริการในหอสมุดคณะ

ตารางที่ 2 สภาพสถานที่ ที่จัดบริการหนังสือพิมพ์รายวันของห้องสมุดคณะต่าง ๆ
ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดคณะ	สถานที่ให้บริการ		
	แยกออกต่างหาก	เป็นส่วนหนึ่งในห้องสมุด	รวมกับวารสาร
1 หอสมุดกลาง			x
2 ครุศาสตร์	x		
3 ทันตแพทยศาสตร์		x	
4 นิติศาสตร์		x	
5 นิเทศศาสตร์		x	
6 พาณิชย์ศาสตร์			x
7 แพทยศาสตร์			
8 เกษศาสตร์			
9 รัฐศาสตร์		x	
10 วิทยาศาสตร์		x	
11 วิศวกรรมศาสตร์		x	
12 เภรศาสตร์	x		
13 สถาปัตยกรรมศาสตร์		x	
14 สัตวแพทยศาสตร์		x	
15 อักษรศาสตร์			

ตารางที่ 3 สภาพการให้บริการหนังสือพิมพ์รายวันของห้องสมุดคณะต่าง ๆ
ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดคณะ	การให้บริการ			
	บริการการอ่าน	ทำคุณภาพ	ทำครบถ้วน	เก็บหนังสือพิมพ์ไว้ระยะหนึ่ง
1 หอสมุดกลาง	x	x	x	x
2 วิศวกรรมศาสตร์	x	x		x
3 ทันตแพทยศาสตร์	x			x
4 นิติศาสตร์	x			x
5 นิเทศศาสตร์	x	x	x	x
6 พลศึกษา	x			x
7 แพทยศาสตร์				
8 เกษตรศาสตร์				
9 รัฐศาสตร์	x	x		x
10 วิทยาศาสตร์	x			x
11 วิศวกรรมศาสตร์				
12 เภสัชศาสตร์	x	x		x
13 สถาปัตยกรรมศาสตร์	x			x
14 สัตวแพทยศาสตร์	x			x
15 อักษรศาสตร์				

หมายเหตุ ไม่มีห้องสมุดใดเก็บเล่มหนังสือพิมพ์ หรือ ทำไมโครฟิล์มหนังสือพิมพ์